

Huszita-ház (Gönc)

Az úgynevezett **Huszita-ház** Gönc északi részén, a Kossuth Lajos utca 85. szám alatt található. A helyi hiedelem szerint husziták építették és lakták eredetileg, bár ezt máig sem sikerült minden kétséget kizáróan bizonyítani. Ma tájház.

Története:

Az épület a Gönci-patakkal párhuzamos főút mentén áll, ami régen az észak-déli kereskedelmi és hadi főút is volt egyben.

A ház fala kőből készült, amit mészkőhabarcsba helyezve raktak ki. A lakószintet megemelték és szűk ablaknyílásokat alakítottak ki, valamint pincét, ahhoz kapcsoltnak pedig a telkek vége felé induló és a szomszédos pincékbe ágazó járatokat vájtak ki. Az erősített jellegre és a menekülési útvonalként is szolgáló járatrendszerre a környékre jellemző gyakori csatározások miatt volt szükség.

A műemlék jellegű épület lakótere három osztatú, egy tisztaszobára, egy konyhára és egy kishálószobára oszlik, melyekhez kapcsolódik a kamra és a pince. 1832-ben jelentős átalakításon ment keresztül, végül az 1975-től 1978-ig tartó újabb átalakítás során nyerte el mai formáját.

Ekkor, 1978-ban az egykori lakóházban a XIX. század második felének állapotait tükröző paraszt-polgári lakásbelsőket alakítottak ki, ami a Tokaj-Hegyaljáról a Felvidékre és Lengyelországba irányuló borkereskedelemről élők viszonylagosan jómódú életkörülményeit mutatja be. Ehhez kapcsoltnak a tárlat bepillantást enged a helyi fazekasok, bográrok, cipészek, kádárok, papucsosok, szénégetők és molnárok akkori mindennapjaiba is.

A kiállítás nem csak a házban látható, hanem az alatta futó pincerendszerben is folytatódik; itt van a környék legnépszerűbb termékéből, a mértékegységgé vált 136,6 literes gönci hordóból is kiállítva néhány. Azt, hogy hány puttonyos az aszúbor, máig is úgy számolják, hogy hány puttony aszútésztát adnak egy gönci hordónyi (azaz 136,6 liter) musthoz.

A Huszita-ház udvara és az udvart követő hátsó épületek Gönc régi településstruktúráját mutatják, ami magán viseli az 1200-as évek utáni betelepítés nyomait. Ezek a jellegzetes hosszú telkek és a rajta levő egymás mögötti soros beépítés a családostódások következménye. A kőépületek konyoltak és szinte valamennyi alapincézett.

A tájházban őrzik a közeli pálos kolostorrom egyetlen megmaradt faragott kőablakát is.

Az építmény hátsó traktusának kiállítóhelyisége, a zöld mázas gönci kerámiának állít emléket a fennmaradt darabok bemutatásával.

A Huszita-háznak nevezett népi műemlék 1978-ban nyitották meg a közönség előtt, ez volt a megye első tájháza.

Kiss Dorina 7.H